3. Halk Kütüphaneciliği Sempozyumu
Kütüphanelerde Mekân Tasarımı

8-10 Mayıs 2013, Bodrum

Bildiriler, Kütüphane Sunumları, Posterler

Yayına Hazırlayanlar

Hasan Sacit Keseroğlu – Sacit Arslantekin

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

©Her hakkı saklıdır

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

KÜTÜPHANELER VE YAYIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3406

ISBN : 978 - 975 - 17 - 3694 - 9

www. kulturturizm.gov.tr
e-posta: yayimlar@kulturturizm.gov.tr

YAPIM
Arma Organizasyon Tic. Ltd. Şti.
Adres : Konrad Adaneur Cad. 598. Sok. 2 - 5 Çankaya / ANKARA
Telefon : 0.312 490 75 02
E-posta : mustafa@mined.com.tr

BASKI VE CİLT
Pulat Basımevi Ltd. Şti.
www.pulatbasimevi.com

BİRİNCİ BASKI
1.000 adet
BASIM YERİ-TARİHİ
Ankara-2013

Halk Kütüphaneciliği Sempozyumu : Kütüphanelerde Mekân Tasarımı

(3.: 2013: Bodrum)

Bildiriler, kütüphane sunumları ve posterler / 3.Halk Kütüphaneciliği Sempozyumu: Kütüphanelerde Mekân Tasarımı; Yayına Hazırlayanlar: Hasan Sacit Keseroğlu, Sacit Arslantekin. – Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2013.

267 s. : rnk. res. ; 22 cm. ISBN : 978 - 975 - 17 - 3694 - 9

I.Keseroğlu, Hasan S. II. Arslantekin, Sacit.

İÇİNDEKİLER

3. Halk Kütüphaneciliği Sempozyumu Eş Başkan ve Kurulları 9

3. Halk Kütüphaneciliği Sempozyumu Programı 10

Türk Halk Kütüphanelerinin Mekânsal Tasarımlarında Yeni Gelişmeler 15
Semra Atınç

Designing Public Spaces For Culture And People 21
Marco Muscogiuri

Kültür ve İnsanlar İçin Kamusal Mekânlar Tasarlamak 33
Marco Muscogiuri

Kültürel Dönüşüm İçinde Kütüphane Yapılarını Anlamak ve Anlamlandırmak 41
Celal Abdi Güzer

Kütüphane Binaları İçin İhtiyaç Programları ve Fonksiyon Şemaları 47
Sacit Arslantekin

Halk Kütüphanesi Mekânı Olarak Tarihi Yapılar 53
Mehlika Karagözoğlu Aslıyüksek

Güzel Kütüphane Nedir? 63
Hasan Sacit Keseroğlu

Halk Kütüphanesi Mekân Estetiğinde Nereye Doğru? 69
Bülent Yılmaz

Yakılan Kitapların ve Kütüphanelerin Estetik Hakkında Anlattıkları 75
Sibel Kibar

Renkli Yaşam Merkezlerinin Tasarımı 79
İnci Önal

21. Yüzyıl Kütüphanelerinde Işık ve Teknoloji Buluşması 87
İpek Fitoz, Cansel Bozkurt

Trakya'daki İl Halk Kütüphanesi Binaları İçin Optimum Aydınlatma Tasarımı Önerileri 97
Bahtiyar Dursun, Ahmet Altay

Halk Kütüphanelerinde Renklerin Dili 109
Lütfi Uğuz
Kütüphanelerde Afet Yönetimi ve Planlaması 117
Güler Demir

Kütüphane ve Deprem: Yapısal Olmayan Tehlikelerin Azaltılmasına Yönelik Önlemler 133
Elsa Bitri, Neslihan Er

Halk Kütüphanelerinde Bina ve Deprem Gerçeği İlişkisi: İzmir Örneği 143
Mehmet Ali Akkaya

Geleceğe Miras: Yeşil Kütüphane 167
Ümit Konya, Berrin Küçükcan

Yeşil Kütüphane Yaklaşımı 175
Safiye Esra Kılınç

Kütüphanelerde Engellilere Yönelik Mimari ve İç Mekân Düzenlemeleri 183
Banu Altunay Arslantekin

Gezici Kütüphane Hizmetlerinde Günümüzün Modern Koşulları Kapsamında Mekân Estetiği ve Tasarımı: Kastamonu Örneği 197
Ayşenur Güneş

Hatay Cemil Meriç İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü Kütüphanelerde Mekân Tasarımı 205
Ümmü Yayla

Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü 217
Ahmet Özbek

Ahmet Hamdi Tanpınar Edebiyat Müze Kütüphanesi 225
Faysal İnan

3. Halk Kütüphaneciliği Sempozyumu Değerlendirme ve Öneriler 229
Hasan Sacit Keseroğlu - Sacit Arslantekin

Poster Sunumları 231

Sempozyumdan Fotoğraflar 245

Halk Kütüphanesi Mekânı Olarak Tarihî Yapılar: İstanbul Örneği

Mehlika Karagözoğlu Aslıyüksek*

Özet

İstanbul şehri birçok tarihî binaya sahiptir ve bu binaların büyük kısmı kamu kurumları tarafından kullanılmaktadır. Tarihî yapılarda hizmet veren kamu kurumlarından biri de kütüphanelerdir. İstanbul'da Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı çalışan Orhan Kemal İl Halk Kütüphanesi, Üsküdar Şemsipaşa İlçe Halk Kütüphanesi, Selimiye Halk Kütüphanesi, Çinili Çocuk Kütüphanesi, Mihrimah Sultan Çocuk Kütüphanesi, Beyazıt Devlet Kütüphanesi, Serap-Sedat Çocuk Kütüphanesi ve Ahmet Hamdi Tanpınar Müze Kütüphanesi olmak üzere sekiz kütüphane tarihî yapılarda hizmet vermektedir. Bu yapılarda hizmet veriyor olmanın halk kütüphanesi hizmeti açısından olumlu ve olumsuz getirileri olmaktadır. Bu getirilerin anlatıldığı çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde halk kütüphanesi hizmetlerinde mekân seçiminin önemi ele alınmış, bu seçimde dikkat edilmesi gereken ölçütler söz konusu edilmiştir. İkinci bölümde tarihî binaların kamu kurumları olarak kullanılmasının avantaj ve dezavantajları açıklanmıştır. Üçüncü bölümde İstanbul'daki tarihî yapılar içinde hizmet veren halk ve çocuk kütüphaneleri mekân estetiği ve hizmet kalitesi bakımından değerlendirilmiştir. Sonuç bölümünde ise halk ve çocuk kütüphanesi olarak tarihî mekân kullanımına ilişkin tespit ve öneriler yer almaktadır. İstanbul'daki tarihî yapılarda hizmet veren halk ve çocuk kütüphanelerinin mekân estetiği ve hizmet kalitesi bakımından değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışmanın hipotezi "Tarihî yapıların kütüphane mekânı olarak kullanılması hizmet kalitesini etkilemektedir" olarak belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Halk ve Çocuk Kütüphaneleri, Tarihî Yapılar, Kütüphane Mimarisi, Mekân Estetiği*

Giriş

Tarihten kalan en belirgin kültürel miraslardan biri şüphesiz tarihî binalardır. Tarihî binalar, ihtişamlı görünümleri, zengin atmosferleri, dikkat çekici yapıları ile kullanımı talep gören mekânlardır. Bu mekânlar, özellikle kamu kurumların ca sıklıkla kullanılmakta, günümüzün modern devlet hizmetleri tarihi yapılarda verilmektedir. Halk ve çocuk kütüphaneleri de tarihi yapıları mekân olarak kullanan kamu kurumları arasındadır. İstanbul'da Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı çalışan sekiz kütüphane, halk ve çocuk kütüphanesi hizmetini tarihi binalarda sürdürmektedir. Bu çalışmada, halk kütüphanesi hizmetlerinde mekân seçiminin önemi ele alınacak ve İstanbul'daki tarihi yapılarda hizmet veren sekiz kütüphane mekânsal olarak değerlendirilecektir.

Halk Kütüphanesi Hizmetlerinde Mekân Seçiminin Önemi

IFLA/UNESCO Halk Kütüphanesi Hizmeti İlkeleri'ne göre "*halk kütüphanesinin temel amacı, bireylerin ve grupların dinlenme ve boş zamanı da içine alan, eğitim, bilgi ve kişisel gelişim konularındaki gereksinimlerini karşılamak için çeşitli ortamlarda kaynak ve hizmet sağlamaktır.*" (Gill, 2004). Bu hizmetin sağlandığı mekânın mimari özellikleri de amaca katkıda bulunmaya uygun olmalıdır. Kütüphane fonksiyonlarının gelişmesiyle değişen kütüphane mimarisine dair fikirler (McAnally, 1969) kütüphane hizmetlerine katılan yeniliklerle daha da gelişmektedir.

Kütüphane mimarisi üzerine yerli ve yabancı birçok yayın bulunmaktadır. Türkiye'de bu konuda en çok çalışan isimlerden Berrin Küçükcan, kütüphane binasının kullanıcıların çeşitli gereksinimlerinin karşılandığı yapma bir kabuk olduğunu ve bu kabuğun iç ve dış çevre özelliklerinden oluştuğunu ifade etmektedir (2007). Kütüphane binasının dış çevre etmenleri, boyutsal, topografik, atmosferik, görsel, işitsel, flora ve fauna özellikleridir (A.e.). Yani kısaca binanın konumu, dış yapısı, bahçesi ve girişi ile ilgili faktörlerdir. İç çevre özellikleri ise sıcaklık, nem, havalandırma yanında ergonomik ve estetik yeterlilikleri barındırır. Kütüphane mekânının ihtiyaçları değerlendirirken, iç ve dış çevre özelliklerini birbirinden ayırmak oldukça güçtür.

Halk kütüphanesi mekânı ile ilgili en önemli dış faktörlerden biri merkeziliktir. İnsanların sıklıkla gelip geçtiği, halkın rağbet ettiği yerlerde bulunan bir kütüphane hem tanıtım hem de kullanıcıların rahatlığı açısından önemlidir. Halk kütüphaneleri, toplumu bir araya getirecek kültürel, sanatsal ve sosyal

* Arş. Gör. Marmara Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

etkinliklerin de ev sahibi ya da ortağı olmak durumundadır. Bu sebeple *"alışveriş ve kültür merkezleri gibi diğer toplu-luk etkinliklerinin gerçekleştirildiği yerlere yakın olmalıdır-lar. Uygun olduğu yerlerde kütüphane, toplantılar, sergiler ve daha büyük binalarda oyun, müzikal, görsel-işitsel ve medya gösterileri gibi etkinlikler için halkın kullanımına açık olma-lıdır."* (Gill, 2004). Kütüphaneye ulaşım kolay olmalı, yakı-nından toplu taşıma araçlarının geçmesi sağlanmalıdır. Özel aracıyla gelmek isteyen kullanıcılar için kütüphaneye ait oto-park olmalı ya da çevrede alternatif park alanları bulunmalı-dır. Kullanıcılar, çevredeki özel otoparklar ve park alanları hakkında bilgilendirilmelidir. Özellikle kolay fark edilemeyen park alanları için bilgilendirme yazıları asılmalıdır. Kütüphane saatlerinin esnek olarak düzenlenebileceği hesaba katıldığında mekân için seçilen çevrenin hırsızlık, kapkaç, sokak saldırıları vb. açısından da güvenli bir noktada bulun-ması önem taşımaktadır.

Kütüphane binası seçilirken doğal afetlere karşı riskli yapılardan kaçınılmalı, her türlü felakete karşı güvenlik ön-lemlerinin alınabileceği donanımlı yapılar tercih edilmelidir. Kütüphane, insan sağlığını tehdit edecek ses, hava ve çevre kirliliğinin olduğu ortamlara kurulmamalıdır. Baz istasyonu vb. yakınında olmamasına dikkat edilmelidir. Terör saldırı-larına ve siber tehditlere karşı güvenli mekânlar seçilmelidir.

Kütüphane mekânı olarak çevresinde gürültü öğesi olan mekânlar seçilmemeli, kütüphanede çalışmak isteyenlere ses-siz bir ortam sağlanmalıdır. Bunun için bina yapımında kulla-nılacak malzemenin de iyi seçilmesi gerekmektedir. Her türlü sesi içeri geçiren pencere ve camlar, özellikle yoğun araç ve yaya trafiğinin olduğu caddelerde bulunan kütüphanelerin kul-lanıcıları için bir çileye dönüşebilir. Öte yandan halk kütüpha-nesi, toplu çalışma yapmak isteyenlere ya da müzik dinleyerek çalışmak isteyenlere de olanak sağlayacak mekânlara sahip ol-malıdır. Bu noktada, sessiz ve sesli salonlar arasında ses geçir-meyecek yapı yalıtım sistemlerinin oluşturulması gerekecektir.

Halk kütüphanelerinin giriş ve çıkışları ödünç kitap alıp çıkmak ya da bir danışma kaynağına bakıp ayrılmak için kütüphaneye gelen kullanıcılara zahmet vermeyecek biçim-de düzenlenmelidir. Zamanın çok değerli olduğu çağımızda insanları kütüphaneye çekmek ya da kullanıcıların ziyaret devamlılığını sağlamak için zaman tasarrufu kav-ramına dikkat edilmeli ve kütüphaneye giriş çıkışlar daha rahat olacak şekilde planlan-malıdır. Giriş çıkışlarda engelli kullanıcılar da göz önünde bulundurulmalıdır. Rampalar, otomatik açılır kapanır kapılar ve engelli asansörü unutulmamalıdır.

Kütüphanelerde şık iç tasarım ve kasvet duygularını art-tırmayan renk seçimi önemlidir. Mekân estetiğine ve uygu-lanan tasarım stiline uyumlu olarak belirlenen renkler, kul-lanıcılarda ferahlık hissi uyandırmalıdır. Kütüphanede rahat okuma, çalışma, aralarda dinlenme imkânı sağlamak için es-nek tasarım fikirleri hayata geçirilebilmelidir. Bunun için kü-tüphane binasının değişikliklere açık bir yapıya sahip olması önemlidir.

Masa, koltuk ve sandalyelerin seçiminde materyalin rahat, ergonomik ve uzun saatler çalışmaya uygun olmasına dikkat edilmelidir. Zeynep Onat Öz, ülkemizde kütüphane donatım elemanlarına ilişkin bir standardın olmadığını fakat kütüphane araçlarının ergonomik veriler kullanılarak tasar-lanması gerektiğini ifade etmektedir (Öz, 1992). *"Bunun yanı sıra kütüphanelerde yerleşme alternatiflerinin ve boyutsal kriterlerin saptanması ve iç mekân donatımı direkt olarak an-tropometrik verilere dayanacaktır. Giriş ve hizmet alanları, bankolar, katalog alanları, kart dolaplarının boyutları, bilgi-sayarlar, okuma alanları, mobilyalar, kitap rafları ve boyut-larının saptanması, açık ve kapalı raf sistemine göre gerekli düzenlemeler, (...) özel çalışma hücreleri (carrel) ve geleceğe yönelik alınacak önlemlerin tümü ergonomik verilerin ve dü-zenlemelerin ışığında sağlıklı kütüphane mekânları yaratabi-lecektir. (A.e.)"*

Kütüphanenin giriş bölümleri kullanıcıların ilk karşı-laştıkları mekânlar olması nedeniyle özenle tasarlanmalı, kullanıcı bölümleri aynı tip masa ve sandalyeler yerine mo-notonluğu yıkan farklı renk ve model eşyalarla döşenmelidir. Işık girişini önlemeyen farklı raf boyutları, rahat koltuk ve minderler ile kullanıcılara rahat bir ortam sağlanmalıdır. Ço-cuk bölümleri ilgi çekici farklı renklerde ve çocuklara uygun boyutlarda raf, masa ve koltuklar olacak şekilde tasarlanmalı; masal/ çizgi film karakterleri ile süslenmelidir (Dirik, 2012).

Bilgisayar masalarının kullanışlı olması, yüksekliklerin uygunluğu, bilgisayarın hızlı çalışması, zararlı yazılımlara karşı korumalı olması, hem Q hem F klavyelere sahip olması her yaştan ve kesimden kullanıcıyı kendine çekmesi açısından önemlidir. Bilgisayar düzenekleri kurulur iken engelli kulla-nıcıların da ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır.

Kütüphanenin ısı düzeyi iyi ayarlanmalıdır. Sıcaklık ve soğukluk oranları mekânın atmosferinin insan psikoloji-

sinde farklı yansımaları olmasına sebep olabilir. Bu nedenle yazın serinlik, kışın sıcaklık sağlanacak tertibat kurulmalıdır. Mekân havadar olacak şekilde tasarlanmalı, bunun için gerekli teknik sistemler hazırlanmalıdır.

Aydınlatma da kütüphane için önemli faktörlerden biridir. *"Tekniğine uygun bir aydınlatmanın, iş yerlerinde verimin, öğretim kurumları, kütüphaneler vb. yerlerde başarının artmasını, göz yorgunluğunun ve sinirsel yorgunluğun önlenmesini, iş kazalarının, enerji harcamalarının azalmasını sağladığı ve daha pek çok olumlu etkileri olduğu, bilimsel araştırmalar ve istatistikler ile kanıtlanmıştır"*(Sirel, 2001). Aydınlatma unsurları görsel açıdan da yeni tasarımlara imkân sağlayacak şekilde zenginleştirilebilir.

Kütüphanenin sosyal imkânları genişletilmeli, kullanıcıların birtakım zorunlu ihtiyaçlarının kurum içinde giderilmesi sağlanmalıdır. Bunun için, kantin, kafeterya, yemekhane gibi alternatiflerin kurum içinde ya da yakınında bulunması gerekir. British Library içindeki restoranlar insanların öğle tatillerinde buluşma mekânı olarak kütüphaneyi kullanmasını sağlamaktadır. Bu örnekten hareketle ülkemizdeki halk kütüphaneleri de kullanıcılarına her bütçeye hitap eder şekilde yemek yeme, çay içme, dinlenme alternatifleri sunarsa ziyaretçi sayısını arttıracaktır. Ayrıca bebekli bayanlar için emzirme ve alt değiştirme odaları, çocuklar için kitap okumayı özendirici oyun alanları, ibadet odası, kütüphaneyi çekici kılacak unsurlardan birkaçıdır.

Kütüphanenin içi kadar dış görünümü, bahçesi ve çevresi de önemlidir. Bu sebeple imkânlar ölçüsünde peyzaj mimarlarından destek alınmalı, mümkünse mimarlık öğrencilerinin gönüllü çalışmaları teşvik edilmelidir. Kütüphane bahçesi yeşillendirilerek bahar ve yaz aylarında açık havada kitap okumaya müsait hale getirilebilir. Bahçeye yerleştirilecek çardak ya da gölgelikler, insanları sosyal bir ortam olarak kütüphaneye çekebilir. Özellikle büyük şehirlerde belediye hizmetlerine başvurularak peyzaj ve çiçeklendirme konusunda destek alınmalı, bu tip imkânlar araştırılmalıdır.

1 Temmuz 2005 tarihinde kabul edilen 5378 Sayılı Özürlüler Kanunu'nun ilgili maddesinde *"Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yedi yıl içinde özürlülerin erişebilirliğine uygun duruma getirilir,"* denmektedir. Bu madde gereğince tuvaletten masalara, güvenlikli kapı girişlerinden raflara kadar her ayrıntının engelli kullanıcılar da göz önünde bulundurularak planlanması gereklidir. *"Bedensel ve görme engellilerin kullandıkları tekerlekli sandalye, koltuk değneği, baston gibi aparatlarla geçebileceği yolların olması, kitapların bulunduğu rafların arasının bu kullanıcıların geçişine izin verebilecek genişlikte olması, aynı şekilde asansörün ölçülerinin uygunluğu, görme engelli[ler] için asansörde katları gösteren butonların kabartma oluşu vb."* (Küçükcan, 2012) ayrıntılar engelliler için çok önemlidir. Tasarım ve planlamalar farklı engellilik türleri göz önünde bulundurularak yapılmalıdır. Yapılan çalışmalarda en çok görme engellilerin ele aldığı, diğer engelli ve özürlü bireylerin ihtiyaçları yeterince dile getirilmemektedir.

Kütüphanede mekân organizasyonu yapılırken, uluslararası standartlar göz önünde bulundurulmalı, yurtdışındaki başarılı örnekler incelenmelidir. Kütüphaneye ilgi toplamak, kullanıcılarda mutluluk ve rahatlık hissi uyandırmak için kütüphane mekânına uygun tematik tasarımlar yapılabilir. Yurtdışında birçok örneğini gördüğümüz bu tasarımlar, kendi imkânlarımız ölçüsünde ve her kütüphanenin yapısına göre farklı biçimlerde hayata geçirilebilir.

Kamu Kurumu Olarak Tarihî Binalar ve Halk Kütüphanesi Hizmeti

Ülkemizde kamu kurumu olarak kullanılan tarihî yapılar, birtakım avantaj ve dezavantajlara sahiptir. Kamu kurumu olarak kullanılan tarihî bina bir kütüphane ise kütüphaneyi var eden beş temel unsurdan biri olarak mekânın önemi daha da artar. Kültürel miras statüsündeki bir binada bilgi hizmeti vermenin sorumlulukları da büyük olacaktır.

Tarihî binalar, günümüz mimarisinden farklı dokuları ve merak uyandırıcı atmosferleri ile dikkat çekici mekânlardır. Ferah ortam, manzaralı görüş alanı, yeşil bahçe, bu yapıları göz önüne çıkarır. Ancak bu mekânlar kütüphane olarak inşa edilmediklerinden yeterince kullanışlı olmayabilirler. Dahası, bu mekânların tarihî yapılar olması hasebiyle yapısal değişiklik yapılması hukuki ve etik açıdan uygun değildir. Tarihî binaların kütüphane olarak kullanılmasındaki en büyük sorun da buradadır. İhtiyaçlara ve hizmet kalitesinin devamlı arttırılmasına bağlı olarak her gün bir yenisi eklenen modern kütüpha-

ne hizmetleri için yeni mekânlar açma ya da ekleme bu binalarda neredeyse imkânsızdır. Ayrıca engelliler için rampa, tuvalet, asansör vb. eklenmesinde problemler ortaya çıkabilir. Mimari doku, duvar yapıları ve renkler de sabit kalmak durumundadır. Su, elektrik, kalorifer, tuvalet tesisatlarının da binanın özellikleri göz önünde bulundurularak planlanması önemlidir. Bu tesisatların görünür kısımlarının binanın dokusuna uygun olması, çirkin görüntü oluşturmaması önemlidir. Tarihî binaya sahip kamu kurumlarında yangın, deprem, sel tehlikesine karşı önlemler iyi alınmalıdır. Günümüz teknolojisi, yoğun bir elektrik kullanımı getirdiğinden bina yapısının bunu kaldırıp kaldırmayacağı iyi düşünülmelidir. Galatasaray Üniversitesi Kütüphanesi'nin yanması konunun ciddiyetini gösteren önemli bir örnektir.

Tarihî binalarda depolanan kütüphane materyalinin nasıl korunacağı da bu binalarla ilgili bir meseledir. Kitapların bulunduğu bölümün iklimlendirme koşulları konusunda önlemler alınmalıdır.

İstanbul'da Tarihî Binalarda Hizmet Veren Halk Kütüphaneleri

Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı çalışan İstanbul Orhan Kemal İl Halk Kütüphanesi ile buraya bağlı ilçe halk kütüphanelerinden Üsküdar Şemsipaşa İlçe Halk Kütüphanesi, Mihrimah Sultan Çocuk Kütüphanesi, Selimiye Halk Kütüphanesi, Çinili Çocuk Kütüphanesi, Serap-Sedat Çocuk Kütüphanesi ile Ahmet Hamdi Tanpınar Edebiyat Müze Kütüphanesi ve Beyazıt Devlet Kütüphanesi olmak üzere toplam sekiz kütüphanemiz tarihî binalarda hizmet vermektedir. Bu çalışma kapsamında söz konusu kütüphaneler ziyaret edilmiş ve değerlendirilmiştir. Ancak kütüphanelerden üçü restorasyonda, diğerleri de restorasyon hazırlığında bulunmuştur. Kütüphane binalarından sadece Beyazıt Devlet Kütüphanesi'nin tarihî kısmı kütüphane olarak inşa edilmiş, diğerleri, darphane, köşk, medrese ve sıbyan mektebi olarak tasarlanmış, sonradan kütüphaneye dönüştürülmüştür. Binaların mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne, kullanım hakkı Kültür ve Turizm Bakanlığı'na aittir.

Orhan Kemal İl Halk Kütüphanesi

Orhan Kemal İl Halk Kütüphanesi binası, Fatih Sultan Mehmet zamanına denk gelen 1470 –75 yılları arasında Darphane-i Amire olarak yaptırılmış, zamanla çeşitli felaketlerde harap olmuş ve 1707 yılında Ümmetullah Hatun tarafından sebil, çeşme ve mektep ilavesiyle "Simkeşhane-i Amire" olarak yeniden inşa ettirilmiştir. 1950'li yıllarda işlevini tekrar yitiren bina, 1960-1976 yılları arasında restore edilmiş ve şimdiki işlevini kazanmıştır.

Kütüphane, konum itibariyle merkezi bir yerde bulunmaktadır. Ulaşım açısından otobüs ve tramvay gibi farklı seçeneklere sahiptir. Avlusunda Bizans Teodos takının kalıntılarını bulunduran kütüphaneye girmek için caddeden kütüphaneye yükselen merdivenleri çıkmak gerekmektedir. Engelliler için rampa ya da asansör bulunmamaktadır. Merdivenlerden sonra, kütüphaneye girmeden, alt kısımdaki tarihî dükkânların çatısını oluşturan boş alan, kütüphane etkinlikleri için değerlendirilebilir bir alandır. Bu alan yeşillendirilip masa, sandalye, minder vb malzeme ile donatıldığında özellikle genç ve çocuklara yönelik etkinliklerde kullanılabilir. Ordu Caddesi'nin yoğun trafiği ve gürültüsü hesaba katıldığında planlamaların çok iyi yapılması gereği ortaya çıksa da bu mekân özel gün kokteyl ve kutlamaları için kullanılabilir.

Üç katlı binanın birinci katı uzun yıllar Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü tarafından kullanılmıştır. Bu katın girişi şu anda danışma bankosu ve kullanıcı dolaplarına ev sahipliği yaparken Derleme Müdürlüğü için kullanılan salonun kütüphane hizmetlerine tahsis edilmesi ümit edilmektedir. Daha önce konferans salonu, çocuk bölümü, süreli yayınlar bölümü ve Internet erişim merkezinin bulunduğu ikinci katta yenileme çalışmaları devam etmektedir (20.03.2013). Üçüncü katta sergi alanı, kataloglar, yetişkinler bölümü ve ödünç verme birimi bulunmaktadır. Sergi alanına Fatih Belediyesi tarafından kütüphaneye armağan edildiği anlaşılan estetiksiz çay kahve makinesi ve birkaç masa yerleştirilmiştir. Katlar arasındaki merdivenler, engellilerin geçişine müsaade etmeyecek kadar dar ve kavislidir. Kütüphane içinde de dışındaki gibi engelli asansörü ya da rampa bulunmamaktadır. Merdivenler kiraz rengi parke görünümlü muşamba ile kaplıdır. tarihî dokuya uygun olmayan güvenlik sistemi, estetik kaygı güdülerek merdivenlere yerleştirilmiş olsa da iyi bir görüntü vermemektedir. Salon girişlerinde otomatik kapı bulunsa da kütüphanenin kapısına yaklaşamayan, yaklaşabilse dahi üst katlara çıkamayan engelliler için bir değer taşımamaktadır.

Kütüphanenin ana kapısı, konferans salonu, müdüriyet biriminin kapısı ve başka çeşitli kısımları parmaklıklı demir

kapılara sahiptir. Gri ve benzeri renklerde boyanmış kapılar, hapishane hissi oluşturmakta ve mekânın çekiciliğine gölge düşürmektedir. Aynı şekilde griye boyanmış kalorifer petekleri, su boruları, elektrik dolapları, özellikle dar merdivenlerden inip çıkarken göze batan kablolar, binanın tarihî dokusuna yakışmamaktadır.

Ahşap raf ve masalar ile sandalyeler standart olmakla birlikte bina dokusu ile çelişmemektedir. Malzeme, kütüphanenin tuğla hatıllı taştan yapılmış duvarları ile uyumludur. Kütüphanenin okuma salonu, uluslararası standartları yakalayamasa da okuyucuda mutluluk ve huzur duygusu uyandıracak atmosferi sunmaktadır.

Şemsipaşa İlçe Halk Kütüphanesi

Kütüphaneye ev sahipliği yapmakta olan Şemsipaşa Külliyesi, 1580 tarihinde Sultan II. Selim'in veziri Şemsi Ahmet Paşa tarafından Mimar Sinan'a cami ve medrese olarak yaptırılmıştır. Mimarlar ve sanat tarihçileri tarafından Mimar Sinan'ın en önemli eserleri arasında sayılan külliye, Atatürk'ün emriyle 1940 yılında restore edilmiş ve 1953'de halk kütüphanesi olarak hizmete açılmıştır. Kütüphane olarak kullanılan medrese kısmı L şeklinde olup 3x3 m^2 genişliğinde on iki kubbeli oda ile 7x7 m^2 genişliğinde bir okuma salonuna sahiptir. Osmanlı mimarisinin klasik üslup özelliklerini taşıyan bina, bir sıra kesme taş ve üç sıra tuğlanın ince harçla birleştirildiği duvarlara sahiptir.

Üsküdar merkezde bulunan kütüphane, ulaşım imkânları açısından değerlendirildiğinde birçok alternatifi bünyesinde barındırması açısından oldukça kullanışlıdır. Girişin kolay ve düz ayak olması, halk tarafından sıklıkla geçilen bir noktada bulunması kütüphanenin okuyucu sayısını arttırmaktadır. Kütüphane denize sıfır bir noktada bulunmaktadır ve yeşil bir bahçesi vardır. Merkezi olması nedeniyle okuyucular, çevrede yemek yemek, çay içmek vb. konularda sıkıntı yaşamadan kütüphaneyi kullanabilmektedir. Kütüphane bahçesi, kişide ferahlık hisleri uyandırmaktadır. Bununla birlikte bina kendi içinde yeterince kullanışlı değildir. Bir halk kütüphanesi olmasına rağmen, mekânda yeterli büyüklükte bir salon bulunmadığından kitaplar küçük odalarda kapalı raf sistemi ile depolanmaktadır. Okuma salonunda yalnızca danışma kaynakları bulunmaktadır. Bu salondan başka, camla kapatılarak salona dönüştürülen sahanlık ve bahçe dışında kütüphanede etkinlik yapacak ayrı bir mekân mevcut değildir. Bununla birlikte kütüphane, düzenlediği etkinlikler, yüksek kullanıcı sayısı ve nitelikli hizmetleri ile oldukça başarılı bir portre çizmektedir. Deniz kenarında olan tarihî binanın mimari planları çok iyi yapıldığından kitap depolarında nem ile ilgili bir sorun yaşanmamaktadır. Tek kat üzerine kurulu olan kütüphane engelliler için de kullanılabilir durumadır. 20 Mart 2013 tarihîndeki ziyaretimizde tamamı restorasyonda olan kütüphane, yenileme çalışmaları bittiğinde daha da uygun şartlara kavuşacaktır.

Selimiye Halk Kütüphanesi

III. Selim tarafından 1801-1805 yılları arasında Selimiye Camii ve Hamamı ile birlikte Sıbyan Mektebi olarak yaptırılmıştır. Binanın alt katı kesme taş, üst katı ahşaptır. Vakıflar İdaresi tarafından 1969 yılında çocuk kütüphanesi, 1976 yılında da halk kütüphanesi olarak hizmete açılmıştır. Bakanlık tarafından alınan kararla yeniden çocuk kütüphanesi olarak düzenlenecektir. Kütüphane iki katlı olup giriş kat çocuk bölümü olarak hizmet vermektedir. Üst katta yetişkinler için okuma salonu ve ödünç kitap verme bölümü bulunmaktadır.

Binada tarihî doku korunmuş, kullanıcıyı kendine çekecek sıcak bir atmosfer oluşturulmuştur. Mobilya renkleri, sandalyeler, perdeler, halılar, katalog dolapları birbiri ile uyumludur. Merdivenler, merdiven başına konmuş masa ve sandalyeler, ayaklı askılık, katalog dolapları üzerine konmuş çiçekler birbiri ile uyum içindedir. Pencereler, kütüphane bahçesini ve külliye avlusunu görmektedir. Bahçede mevsim şartları gereği ileriki zamanlarda daha da canlanacak bir çardak düzeni mevcuttur. Bahçe girişine engelliler için rampa eklenmiştir.

Çocuk bölümünde renkli masa ve sandalyeler, renkli perdeler, cam kenarlarında çiçekler bulunmaktadır. Etkinliklerin anıldığı bir masada, en son etkinliği yapılan 18 Mart Şehitleri.

Anma Günü ile ilgili kitaplar sergilenmektedir. (20.03.2013). Salon ilgi çekici ve rahatlık vericidir. Çocuk bölümünün ışık alması çok iyi olmasa da üst katlarda gün ışığı planlaması iyi yapılmıştır. Personel son derece sıcakkanlı ve güler yüzlüdür.

Çinili Çocuk Kütüphanesi

Çinili Çocuk Kütüphanesi binası, Padişah I. Ahmet'in eşi Mahpeyker Kösem Sultan tarafından Mimar Koca Kasım Ağa'ya bir cami ve hamam ile birlikte 1640 yılında yaptırılmıştır. Sıbyan mektebi olarak tasarlanıp inşa edilen bina, 1964'de restore edilip 1966 yılında çocuk kütüphanesi olarak hizmete açılmıştır.

Kütüphane, kubbeli bir yapıya sahiptir ve 45m²'lik bir plana sahiptir. Kütüphanedeki raf, masa ve sandalyeler, boyutları bakımından çocuklara uygun olsa da cilasız ahşaptan yapılmıştır. Bütün mobilyalar sert ve bakımsızdır. Tek bir salondan oluşan kütüphanede bir şef, bir memur ve bir koruma güvenlik olmak üzere üç personel görev yaptığından kare salonun yarısı üç personel masası ile kaplıdır. Kütüphanede bulunan tek personelden alınan bilgiye göre kütüphane Bakanlık tarafından yenilenecek ve çocuk kütüphanesi standartlarına uygun olarak döşenecektir. Kütüphanenin alt katında şu anda depo görevi gören bir salon daha bulunmaktadır. Buranın internet erişim merkezi olacağı, bahçedeki tuvaletlerin yıkılıp daha uzağa taşınarak bahçenin genişletileceği ve çocuklara göre düzenleneceği bilgisi de aynı görevli tarafından verilmiştir. Dik merdivenlere sahip binada engelli çocuklara yönelik bir düzen sağlanamamıştır.

Mihrimah Sultan Çocuk Kütüphanesi

Kanuni Sultan Süleyman'ın kızı Mihrimah Sultan tarafından 1547 yılında Mimar Sinan'a Sıbyan Mektebi olarak yaptırılmış olan bina, 1968 yılında çocuk kütüphanesi olarak hizmet vermeye başlamıştır. Kütüphanenin toplam kullanım alanı 92 m²'dir ve binada iki salon bulunmaktadır. Ziyaretimiz sırasında restorasyonda olan Şemşipaşa İlçe Halk Kütüphanesi'nin hizmetlerini geçici olarak üstlenmiş olan kütüphanenin külliyeye bakan güzel bir manzarası bulunmaktadır. Kütüphanedeki masa, raf ve sandalyeler, boyutları bakımından çocuklara uygun ve renkli olmakla birlikte yeterince kullanışlı ve rahat değildir. Kütüphane renklendirilmesi iyi yapılmamıştır. Işıklandırma, tarihî dokuya uymayan ve gözü rahatsız edici beyaz florasan lambalar ile sağlanmaktadır. Kütüphane kapısına dik merdivenler ile ulaşılmakta, engelli çocukların mekâna erişimi için bir imkân bulunmamaktadır. Kütüphanenin iç duvarları sarı renk yağlı boya ile boyanmış, tarihî doku kaybedilmiştir. Bu kütüphane de adı geçen diğer çocuk kütüphaneleri gibi yakın zamanda restore edilecektir.

Beyazıt Devlet Kütüphanesi

Derleme kütüphanesi olarak ayrı bir statüde bulunmakla birlikte esasında herkese açık bir halk kütüphanesi olan Beyazıt Devlet Kütüphanesi, bu bildiride adı geçen kütüphanelerden kütüphane olarak inşa edilmiş binaya sahip olan tek kütüphanedir. Kütüphane, 1884 yılında "Kütüphane-i Umûmî-i Osmanî" olarak kurulan tarihî bina ile birlikte 1988 yılında ek bina olarak kullanılmaya başlanan eski Dişçilik Okulu binasından oluşmaktadır. Kütüphaneye ziyaretimizde ek binada restorasyon çalışmaları devam eder halde bulunmuştur (20.03.2013). Bu restorasyonda, modern görünümlü siyah camların yerleştirildiği giriş bölümü, ek binanın tarihî nitelik taşımaması nedeniyle hoş görülebilir.

Beyazıt Devlet Kütüphanesi, merkezîlik ve ulaşım kolaylığı bakımından son derece kullanışlıdır. Üçüncü katta görme engellilere ayrılmış özel bir bölümü olan kütüphanenin geçmiş dönemlerdeki önemli eksiği de tamamlanmış ve şeffaf camdan bir asansör tesis edilmiştir. 20.03.2013 tarihinde devam etmekte olan yenileme çalışmalarında engelli tuvaletinin de unutulmayacağı ümit edilmektedir.

Kütüphanede konferans salonu ve sergi alanı bulunmaktadır. Ancak devam eden yenileme çalışmaları, kütüphane girişi ile sergi girişini ayırmakta, iki mekânı camdan bir düzenek ile birbirinden koparmaktadır. Bu durumda sergiye gelen potansiyel kütüphane kullanıcısının aynı salonun bir kapısından çıkıp başka bir kapısından girerek kütüphaneye ulaşabileceği anlamına gelmektedir. Oysa kütüphaneye giden yollar her zaman açılmalı, kullanıcıların işi kolaylaştırılmalıdır. Bu uygulamanın sebebi, derleme kütüphanesinin güvenliğini ve kütüphaneye giriş çıkışların kontrolünü sağlamak olmalıdır. Bu gerekçe anlaşılabilir bir gerekçedir, bununla birlikte sergi alanından kütüphane alanına dışarı çıkmadan geçişin sağlanacağı kontrollü bir kapının da koyulması gereklidir.

Beyazıt Devlet Kütüphanesi'nin tarihî yapısına devam eden restorasyon çalışmaları nedeniyle girilemediğinden bir değerlendirme yapılamamıştır.

Ahmet Hamdi Tanpınar Edebiyat Müze Kütüphanesi

2011 yılında hizmete açılan Ahmet Hamdi Tanpınar Edebiyat Müze Kütüphanesi, özel statülü bir kütüphane olmakla birlikte halka açık hizmet verme yönü de bulunduğundan bu bildirideki tarihî mekâna sahip kütüphaneler arasında ele alınmıştır.

Kütüphanenin mekânını oluşturan Alay Köşkü, 16. yüzyılda padişahların geçit yapan alayları seyretmesi için ahşap olarak yapılmış olup 2. Mahmut döneminde bugünkü halini almıştır. Ahmet Hamdi Tanpınar Edebiyat Müze Kütüphanesi binası, tarihî dokusu muhafaza edilerek restore edilmiş, yapısına uygun ahşap mobilyalarla döşenmiştir. Perdelerden abajurlara, aksesuarlardan şair ve yazar büstlerine kadar birçok ayrıntının planlandığı görülmektedir. Kütüphanenin döşenmesi ile ilgili tek sıkıntı, ahşap parkelerin yürürken ses çıkarıyor olmasıdır. Kütüphane koleksiyonu, kütüphanenin statüsü gereği dil ve edebiyat kitapları ile sınırlanmış, araştırmacılar için kütüphanedeki araştırmaları boyunca kullanacakları dizüstü bilgisayarlar hazırlanmıştır. Mekân, Bakanlık için prestij kütüphanesi olarak düşünüldüğünden bütün istisnalar hesaba katılmış ancak engellilerin hakları unutulmuştur. Kütüphane girişindeki dik rampa, zamanında alay köşkü olarak kullanılan yapıdan ayrılan padişahın yokuşu atıyla inebilmesi için bu şekilde inşa edilmiştir. Rampa, eğimli ancak tekerlekli sandalye ile tek başına çıkmayı mümkün kılmayacak kadar diktir. Kütüphaneye girmek isteyen engelli araştırmacı, fiziksel olarak güçlü bir ya da iki kişiden destek almak durumundadır. Bu önemli noktanın atlanmış olmasını tolere eden tek şey, daha çok araştırmacılara hitap etmesi ve ödünç kitap verilmiyor olmasıdır. Bu durumda engelli kullanıcının edebiyat araştırmacısı olmaması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Ne yazık ki prestij mekânlarımızda dahi böyle temel noktalar atlanmakta ya da ihmal edilmektedir. Yapılması gereken, binanın orijinal dokusuna zarar vermeden, estetiği bozmayacak şekilde tasarlanmış engelli düzeneklerinin oluşturulmasıdır.

Kültür, sanat çevresi tarafından sosyal etkinlik mekânı olarak kullanılan kütüphanenin alt katında kafe bulunmaktadır. Bu durum, kütüphanenin sosyal imkânlarını arttırması bakımından sevindiricidir.

Serap-Sedat Çocuk Kütüphanesi

Serap-Sedat Çocuk Kütüphanesi'nin 40 m^2'lik bir salonunu kullandığı bina 1778 yılında Sultan I. Abdulhamid Han tarafından "Vakıf Mektebi" olarak yaptırılmış, 1915'te restore edilmiş, uzun yıllar mektep ve ilkokul olarak hizmet vermiştir. Bina, şu anda Bostancı Halk Eğitim Merkezi olarak kullanılmaktadır. Kütüphanenin mekânı, raf ve parkeler ahşap olmakla birlikte bulunduğu binanın özelliklerinden ayrışmış şekilde herhangi bir tarihî değer taşımamaktadır. Kütüphane renk düzeni bakımından çocuklara göre tasarlanmış değildir. Kütüphane, farklı kamu kurumları içinde ufak oda ve salonlara sıkıştırılmış kütüphanelerin durumunu gösteren iyi bir örnektir. İleride bu konu hakkında çalışmalarım olacaktır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, kütüphane binası olarak tasarlanmadığı halde kütüphane olarak kullanılan tarihî yapıların avantaj ve dezavantajlarına örnekler üzerinden değinilmeye çalışılmıştır. Çalışma sonunda ortaya çıkan sonuç, tespit ve öneriler şöyle sıralanabilir:

- Tarihi kütüphane binaları, geçmişteki yanlış uygulamalar ve bugünkü anlayışa ulaşmamış restorasyon yaklaşımları ile kalıcı zararlara uğratılmış ya da iyi şekilde değerlendirilememiştir.
- Tarihi mekânlar, modern kütüphane hizmetlerinin gerektirdiği değişime yeterince açık değildir. Yapılabilecek uygun değişiklikler ise yanlış bir iş yapılacağı endişesi ile engellenmektedir. Engelliler için yapılması yasa ile zorunlu tutulmuş düzenlemelerin ihmal edilmesi de bu endişeden kaynaklanmaktadır.
- Tarihi kütüphane binaları, kütüphaneciler, mimarlar, tarihçiler ve sanat tarihçilerinin görüşleri alınarak düzenlenmelidir. Bu binalar üzerinde yapılacak değişiklikler, günübirlik iyileştirme çalışmaları olmamalı, projelendirilerek profesyonel bir ekip tarafından planlanmalıdır. Tarihî doku ile modern tasarımlarının birleştirilmesinde de kesinlikle uzmanlardan destek alınmalıdır.
- İncelenen sekiz tarihî kütüphane binasından üçü, külliye içinde sıbyan mektebi olarak inşa edilmiştir. Mihrimah Sultan Çocuk Kütüphanesi, Çinili Çocuk Kütüphanesi ve yakında çocuk kütüphanesine dönüştürülecek olan Selimiye Halk Kütüphanesi'nin çocuk kütüphanesi olarak kullanılması, buraların tarihte de çocuklar düşünülerek tasarlanması açısından mantıklıdır. Ancak bu kütüphanelerin düzenlenmesinde ilgili uzmanlarla görüşülmeli, fikir alınmalıdır.
- Tarihi doku ile tezat oluşturacak plastik vb. malzemenin kullanımı konusunda dikkat gösterilmeli, malzeme seçiminde titiz davranılmalıdır. Plastik yerine şık ahşap malzemeler ile de kütüphane cazip hale getirilebilir.
- Tarihi binaların modern kütüphane hizmetlerine uygunluğu sınırlı olabilir. Ancak tarihî atmosferin dezavantajları avantaja dönüştürülebilmelidir.

- Tarihi yapıya sahip kütüphaneler, tarihi temalarla farklı etkinlikler düzenleyebilir, tarihi roman yazarlarını, akademisyenleri konuşmacı olarak davet edebilir, genç ve çocuk okurlarla tarih atölyeleri oluşturabilirler. Tarih okumaları, tarih sohbetleri, sözlü tarih çalışmaları yapılabilir, bu konuda tarihi yerel bellek arşivleri oluşturulabilir, bağlantılar sağlanabilirse bu çalışmaların ürünleri basılı ya da elektronik ortamda yayınlanabilir.

- Oyuncak müzesi, oyuncak kütüphaneleri, tasarım atölyeleri, tiyatro vb. gibi kurum ve kuruluşlarla özellikle çocuk kütüphaneleri için ortaklaşa etkinlikler düzenlenerek ilgili objelerin kullanıldığı yaratıcı drama çalışmaları ile binanın tarihi geçmişi hakkında bilgi verilebilir.

- Tarihi yapısı olan halk kütüphaneleri, mekânın geçmişine uygun temalarla daha cazip hale getirilebilir.

- Örneğin, Orhan Kemal İl Halk Kütüphanesi binası, Fatih döneminde darphane olarak inşa edildiği için burada eski paraların aksesuar olarak kullanıldığı, bilgilendirme panoları ve eğlenceli bilgilendirme videoları ile darphane hakkında bilgilerin verildiği bir tema oluşturulabilir. Buradaki bilgi akışı, Lidyalılar öncesindeki barter (takas) sisteminden, yıllar sonra gerçekleşeceği öne sürülen elektronik para sistemine kadar götürülebilir. Nümizmatlardan destek alınarak yapılacak çalışmalar, hem kütüphaneye ilgi uyandıracak, hem de halk kütüphanesinin genel kültürü geliştirme işlevini yerine getirecektir. İskoçya'nın başkenti Edinburgh'daki Para Müzesi (Money Museum) bu konuda bir örnek teşkil edebilir.

- Şemsipaşa Halk Kütüphanesi'nde Mimar Sinan ve sanatını tanıtan resimler, bilgi panoları, bu bilgilerin öğrenilip öğrenilmediğini sınayan oyun panoları kullanılabilir. 2011 yılında İngiltere kütüphanelerinde Shakespeare için hazırlanan tanıtım ve oyun düzeneklerinin benzerleri hazırlanabilir. Başka bir kütüphanede, Piri Reis'in dünya haritası kullanılarak bilimsel keşifler ve denizcilik üzerine düzenlemeler yapılabilir. Sıbyan mektepleri üzerinden dünyada ve Türkiye'de okullaşma tarihi konusunda eğlenceli ve pratik bilgiler veren temalar oluşturulabilir.

- Çocuk kütüphanelerinin mekânsal zenginleştirilmesinde -sanat tarihçilerine danışılarak- halk eğitim merkezlerinden, belediye kurslarından tasarım desteği alınabilir.

- Tarih konusu ve tarih çalışmaları, epik bir perspektiften ziyade, tarihi anlamayı, anlamlandırmayı, kritik etmeyi teşvik edici bir perspektifle değerlendirilmelidir. Önemli olan bu konuda açık görüşlü, bilimsel bir yaklaşım oluşturmak, gereğinden fazla hayranlık yahut önyargı taşımadan, fırsatları kütüphaneler için değerlendirebilmektir.

KAYNAKÇA

Bostancı Halk Eğitim Merkezi Tarihçe 02.03.2013 tarihinde http://www.bostancihem.meb.k12.tr/ adresinden erişildi.

Çinili Çocuk Kütüphanesi, 01.03.2013 tarihinde http://www.semsipasakutuphanesi.com/cinili-cocuk.asp adresinden erişildi.

Dirik, Meriç, Melisa Gelbal, Emine Cengiz, Seher Kopuz, *"Halk Kütüphanelerinde Mekânsal Estetik: Ankara'da Halk Kütüphaneleri Üzerine Bir Araştırma"*,Bildiriler Posterler ve Çalıştay Raporları / Halk Kütüphaneciliği Sempozyumu: Değişen Dünyada Halk Kütüphaneleri; Ed.Bülent Yılmaz, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2012.

IFLA (2007). *Halk Kütüphanesi Hizmeti: Gelişim İçin IFLA/UNESCO İlkeleri.Halk Kütüphanesi Hizmeti İçin.* Hazırlayan Philip Gill... [ve öte] Çev. Bülent Yılmaz, İstanbul: TKD İstanbul Şubesi.

Küçükcan, Berrin, Ayşe Öztürk (2007).*"Kütüphane Binası Kullanıcıları Arasındaki İletişimde Binanın Rolü"* I. Uluslararası Bilgi Hizmetleri Sempozyumu: İletişim, 25-26 Mayıs 2006, İstanbul (Bildiriler)= The First International Information Services Symposium: Communication, 25-26 March 2006, Istanbul (Proceedings). Yay Haz. Ayşe Üstün, Ümit Konya. İstanbul: TKD İstanbul Şubesi, s. 325–340. 25.02.2013 tarihinde http://eprints.rclis.org/9905/1/BK.pdf adresinden erişildi.

Küçükcan, Berrin (2012). *"Engelli Kullanıcılar Açısından Kütüphane Binaları ve Karşılaşılan Sorunlar"* 28.12.2012 tarihinde http://by2012.bilgiyonetimi.net/proceedings/kucukcan.pdf adresinden erişildi.

McAnally, Arthur, Çev. Sema Göksel. (1969). *"Kütüphane Mimarisinde Modern Eğilimler"*, Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, c.18, s.3, - s. 151-163.

Mihrimah Sultan Çocuk Kütüphanesi, 01.03.2013 tarihinde http://www.semsipasakutuphanesi.com/mihrimah-sultan.aspadresinden erişildi.

Sirel, Şazi (2001). *"Aydınlatma ve Mimari" 28.02.2013 tarihinde* http://www.yfu.com/booklets/TasDer110-AydveMim.pdfadresinden erişildi.

Selimiye Halk Kütüphanesi, 01.03.2013 tarihinde http://www.semsipasakutuphanesi.com/selimiye-halk.aspadresinden erişildi.

Şemsipaşa İlçe Halk Kütüphanesi, 01.03.2013 tarihinde http://www.semsipasakutuphanesi.com/tarihce.asp adresinden erişildi.

Öz, Zeynep Onat (1992). *"Kütüphane Binalarının Mekânsal Organizasyonlarında Ergonominin Önemi ve Standardizasyon"* Türk Kütüphaneciliği, c.6, s.3, s.159-171.

Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (01.07.2005). 21.03.2013 tarihinde http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5378.pdf adresinden tarihindeerişildi.